

Დ Რ Თ Უ Ს Რ

Դուք երբևիցե քաղիքներում եմք
 ծախքը առնողին վրայ է:
 Իր սղբայն վերաբերելով եամեկ կամ ք
 ես ի՞նչ գրաւքին եմք քաղիքին պիտի
 ուղղուի. եւ ասոց եմք եւ ծախ
 քը խղիպին վրայ է:

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒԴՈՒԹՅՈՒՆ 25 ՓԲԵՎՐԱՐ
ԳՕՐՍԱՑԵՆ ՀՆՈՒԱԳՐԱԿԱՆ
ԼՈՒՐԵՐԸ

Հմարա 2 վերադար .
Օսմ. Բժնաօրէնէ 453/4 46
Օսմ. Փոխառութիւն 1858թ. 691/4 693/4
Օսմ. Փոխառութիւն 1862թ. 666/4 663/4 :

Նոյն տարի 5 փետրվար .
 Օւմանեան Բժոնոսի Կալ 153/8 46/8
 Փոխառու թիւն 1862ի 66/4 66/4
 Օսմ . փոխառու թիւն 1858ի 693/4 693/4:

ՀԵՌԱԴՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Փարիզ 30 յունիար .
 « Փոխառութեան բաժանորդադրու-
 թիւները 4860 միլիոնի կը հասնին : »

Մինտրա 30 յուլիտ .
 «Երապէին գործոյ պաշտօնեայ Մորա
 Ք'ոն Ուշտիլի հրաժարակալին լուրերը
 ստայ են :

“ Այլ հաւատան թէ Շուէտի և
Տանիմարքայի մէջ վերջնական կերպով
դաշնագրութիւն մը հաստատուած է : ”

Ա՛յնչա՛ս Կիւսարիւր •
 « Եւեթի կաւաւարու թիւնը Եւ
 լէզվեկի գրաւման գիտաւորութեան դեմ
 բողոքոյ գիրքը զրկէջ Եւստրիոյ և Բրու
 սիոյ կաւաւարութեանց : »

Քիչէլ 1 փետրվար .
 “ Այս առաւել գերմանացիք Շէշլ
 վիկ մտան թեթեւ կռուէ մը ետեւ : ”

Եփեսոսի 1 փետրվար .
 * Արիւ Տանիմարացի շղեւաններ
 Բրուսիացոց թիւանօրէնբուն հետ կըս
 ուեցան : Բայց վերջապէս նաւահանդըս
 տէն մեկնեցան : Բրուսիացիք քաղաքը
 դրաւեցին : »

Փարիզ 1 փետրվար •
 « Կոյսն Օրենսդրական ժողովոյ ու
 ղերձին պատգամաւ որու թ իւնն բնդունել
 լոյ՝ յայանեց թէ վիճարանութիւնն ան-
 օգուտ չեղաւ • հաստատեց թէ վաթսուն
 տարիէ 'ի վեր ադատութիւնը կուտաի-
 ցու թեանց ձեռքը դործիք եղած է կա-
 ուավարութիւնը տապալելու • բայց հիմա
 այնպէս պէտք չէ ըլլայ • ճշմարտապէս ար-
 դասաւոր յառաջագիւնութիւնը փորձա-
 ուութեան պատուիչ է, և իր ընդհանրը
 ոչ թէ դրական ու անկրաւ յայնչակուս-
 ներով, այլ կառավարութեան և մեծա-
 ղոյն մասին սերտ միութեամբը կրնայ և
 րադել ։ »

“ Իրարանովնե՛ն և ժամանակն
սպասե՛ր, յաւելցա՛ց կայսրը, հնարա-
ւոր ըստե՛լաւ թիւննե՛րը, և մտաշա-
ճի՛ն լաւագու՛նի մը յոյ՛ր թո՛ղ նե՛րկայ
յաւր ժա՛նդի մէջ չճգնե՛ր ”

Բախարային Եւրոպայոյ մէջ դարձերն
 օրքանցօր աւելի կը կնճռօղին : Զար-
 օնէր բարձրաւիշ սիսաւ առ այժմ մայն
 Շէգվիկի գքութեան մէջ : Բայց բա-
 ղարեւրաւ, պատեղաբնիսն պատրա-
 տութեանց և դաշնադրութեանց ձայ-
 ներն ալ դգգել սիսն ըլլոր Եւրո-
 պա : Շէգի տէրութիւնը 40 հազար
 դորք և նաւտուսմք մը կը դրկէ Տանի-
 մարքայի օրնութեան : Ենդիսն նաւա-
 տարիւ մը կը դրկէ Պալմիրի և 30 հա-
 ղար դորք ալ պատրաբնական վիճակի մէջ
 կը գնէ : Բաւրա կը բողբէ Եւրոպո-
 րաւստիական ջրաց Շէգվիկի մանկուն
 դմք : Մըս և իշանն Գերմանական գաշ-
 նակցութեան երկրորդական պնտութիւն
 ներն համաձայն չեն Եւրոպայ և Բրու-
 սիոյ հետ Գերմանական գաշակցութեան
 աւագած ոգովն նոյ ստաիւր Շէգվիկի Զօ-
 ըթէ յնի գքութեաննբը բողբովն դա-
 տել է Տանիմարքայն, և 1853ի գաշնա-
 գրութեան հակառակ նոյն գքութեանց
 վայ Տանիմարքայի նոր թաղաւորին յա-
 ջրդուութեան իրա ունըր ջնջել : Եւրոպիա
 և Բրուսիո ընդ հակառակն կուգեն յիշեալ
 գքութեանց վայ Տանիմարքայի թաղաւ-
 րին ունեցած իրաւունքը պահել, և միայն
 յիշեալ գքութեանց Գերմանիոյ հետ
 ունեցած հին կապերն աւ առնելովն,
 ներք վերա հաստատ ուն, որ անցեալ տար-
 ւան նոյնմէր 18 թուոյ Տանիմարքայ
 թաղաւորին հրաւարակած նոր սահմա-
 նադրութեանն աւրուած է :

Վերամանկան տեղում թեանց օրը ան-
համաձայնութիւնն արդէն խնդրոյն լու-
ծումը նկւթապէս և բարոյապէս կը զըժ-
ւարցնենք և Վերմանիոյ միութիւնն
ալ վրանգի մէջ կը ձգէր • բայց վէրոյնչ-
եալ հեռազգրադւրեբուն նոյնը միջո-
ւում թեանց սահմանն աւելի ընդարձակա-
ծէ հիմա, և տարակոյտ չմար որ Եւր-
ոյիկ-ժողովէ յիկ կ'աճն անապին հրդեհ-
մը պիտի բարդոյքէ Եւրոպայի մէջ:

Վարդիկի Օրենսդրական Ժողովին մէջ
ու շաղարաւ վիճարանութիւններ եղան ար-
օրերս Սոսոսեր մատուցուելիք ու դերձի-
տութիւն։ Ա՛յ թիւեր դեղեցիկ ատենարաւ,
նոր թիւն մէջ բաւաւ սահմանադրական ա-
զատութիւնները Վարդիկի մէջ աւել-
ցնեցարձակելու պէտքին վրայ։ Այս նը-
շանաւոր ատենարանութեան պատասխա-
նեց կառավարութեան պաշտօնեայ Ա՛յ
Ռուէն, հաստատելով թէ Վարդիկս այ-
սօրուան օրս Խորաւոր եղած ամեն կա-
տութիւնները լիովին կը վայելէ, և կա-
ռավարութիւնն ալ օր քան վօր ազատե-
թեանց սահմանն քննարձակելու ետեւէ է

Ընթացողը թեևս կարճ ալ
հասաւ թիւն տուած է իր վերտ :
Թուով բրած ատենարանու թեւքը , ինչ
պէս որ կը տեսնուի վերջիշեղ հետագ-
այորին մէջ :

Պրիքսթերէն գրում Կոտակի մը խա-
քին նայելով, Եւգլիի խնդրոն խորա-
դով ետեւ յաւանդեալ Կոտակի ա-
ռաջարկած միջնորդութիւնը Պրիքսթեր-
էն գտնաւիշտութեամբ մեղմութեամբ վա-
րդապետի կողմէն խորադով խնդրեալ
Կոտակի սիրտը շահելու, և այս նպատակաւ

Նման րազմեւ կարել որ առաջարկու թէւհներ
դալեր են փարկը, որոցմէ կը տեսնու ի
թէ Լիւդղելյ կառախալու թիւեր (Եսթա
լէն կարել որ առախիաճ արքայաժողովն
վալա իր առջի կարծիքը չափաւորեր է, եւ
հիմա տիշուր ճեւառ ճերեկը եղեր զայն
յնդունելէ

Եղբայրացիք պաշտօնական լրագրին
մէջ հրատարակուած կայսերական հրա-
մանագիր մը Ռուսոյ մէջ դաւառարան
երեսօթի մտածիմունքը սահմանէ, որ Ռու-
սոյ միջոցի կարգի ժողովոյց համար մեծ
շնորհ մ'է։ Բայց պէտք է գիտել որ այս
աշխատանքն անօրէնու թիւնը միշտի առ-
ստիական դաւառներուն համար է։ ուրիշ
պարիերէ բնակեց դաւառները, այն է Պա-
թիլի, Լըբանէլի, Լեվոնիայի, Լեւիթա-
նիայի, Բազմեղի, Ժամարխանի և
Պիտարայի կառավարութիւնները հին
գաւթեան մէջ պիտի մնան։

Եւ հաստատունէն եկած լուրերը նորա-
տաւոր չեն եւ հաջւոյ :

Գրտամուկայ գլխի է լռըդ գլուխները
ցուրտն սաստկութենէն ասիպուեր են
կիտնդ դուռդերը լաճեալ և գեղերն ու
քաղաքները քաշուելով ինքզինքնին ծած-
կելու, որով ապսամբութիւնը գաղ-
թածի պէս է հիւսն :

Մարտիկէն եկած հեռադպարը մը
կը ծանուցանէ թէ Սպանիոյ, կտտախ-
լու թեան պաշտօնեայնէրը Չերակուտի
ժողովն մէջ հարուած մը կրկնով, ամ.ն.
բնաւ ալ հրահարական տուեր են, և ի-
նքապէս չեն ալ քնդաւներ ե :

Գաղղեական Մեմօրիալ Տերութան
Թիք լրագրին այս հրաժարականին հան-
դամանքն հետևեալ կերպով կը ծանու-
ցանէ :

« Ինչպէս որ յայտնի է, կրէսէ, կառավարութիւնն առաջարկեց որ Օհերա կուտի անդամութեան պատիւը ժառանգական ըլլայ :

“ Եօթիւնը մարդիկ Քաղա զօրա պեար Ծերակուտի ժողովն մեջ ընդ գինացաւ այս առաջարկութեան՝ իբրեւ պահանաւար յանդիմանելով :

« Ըստ իւր կարճեաց կառավարու-
թիւնը պէտք է կամ անդրանկուլթեան
իրաւունքը վերահաստատէ, կամ դու-
ճեմն իրենց վիճակին մէջ թողու ։

“Օգրակուտի անդամնց մեծադիմ
մասն ալ այս կարծիքէն ըլլալով, կառավա-
րութեան պաշտօնեայեանն հրաժարական
տալու հարիւրդեցան:”

Ներկայումս ի արևմտեան Հիւսիսային
սահմաններուն վրայ պատերազմը կը զա-
լուանայի : Եւրոպայից նոր կալւ մ'ալ-
ըրեր են ազատաբաց մէկ բանակին հետ .
և թէպէտ յարժադ ելեր են , բայց շատ
մաքր կ'արտւեր են , մանաւանդ պաշտ-
նակայ :

Ամերիկի պէն եկած ժերջին լուրերը կը
ճանաչանան թէ հարաւայինները քանի մը
թեթիւ ամօդում իւնէր ձեռք բերեր եւ:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Աստիոյ Ա. հայրը առհարական
գործոց պաշտօնեայ Ասեմ Ստֆէթ-
փաշայէն Ս. Անախի առաջին հարգելի, ար-
տաքին գործոց պաշտօնեի խորհրդական
(Միւսթէշար) Ասեմ. Սախա Էֆէնտի-
լին, հայսեղական դիւանին առաջին թարգ-
ման Ասեմ. Էքիֆի պէյլին, արտաքին
գործոց պաշտօնաւան քաղաքական գործոց
ընդհանուր խորհրդական քարտուքար Հայ-
սաքի Ասեմ. Եպրո Էֆէնտիլին, ար-
տաքին գործոց քաղաքականերէն Բեմե-
Էֆէնտիլին, Մեքքե ուղտի Շէվքէթի Է-
ֆէնտիլին, արտաքին գործոց պաշտօնաւան
դիւանին օրնոսիա՛ (մաւալին) Սեհմէս
պէյլին, Է. Բիւրեճ—Պարուի մաքսատան
անօրէն Ալիլին պէյլին երկրորդ հարգելի, և
արտաքին գործոց ինքնակցութեան գիււ-
նին անգլամներէն մեծարդար Ջարու-
թիլին Էֆէնտիլին ալ ի). Աթանիալաի
երրորդ հարգելի պատուանշան զոկեց:

Թէ՛ հրանէս կը գրեն թէ մայրաքաղաքին Պարսից դեսպանն Վ. սեմ. Վիրլա շուսէյն խաղը վերջնական կերպով ետ կանգնած է. և կը կարծուի թէ Վ. Թ. ահէն արտաքին գործոց պաշտօնէտայ պէ՛տէս անուանուի :

Դոյոսերախան հրամանաւ՝
 զառերազմական առեւին (Տարի շու-
 րա) անդամներէն Թեվէիւն Էփեւորին Լիւ-
 զարութեան բարձրագոյն տանին անդամ՝
 անուանեցաւ ։

Լօգօճէթ Արհատարքի պէյն Աղա-
բաւթեան բարձրագոյն ատենին անդամ
անուանեցաւ :

Սայիտ է Քէնալին ոտիկանութեան
Ժողովին անդամ անուանեցաւ :

Փողեւանոցի անօրէն Տիւղեան Ս. Ե.
սեմ. Միհրան պէյն Եղարութեան
բարձրադէյն ատենին անդամանուանեցաւ
Հօմոյն նախորդ գայմարամ Մուս-
թաֆա իւշան Հօմոյի գայմարամ ան-
ուանեցաւ .

Բուճղալէի դպրանոցամ Օսման պէյը
 Ժամի դպրանոցամ անուանեցաւ :

Ա.ԶԳ.ԱՅԻՆ

Ըրադրոյս 615 թուոյն մէջ Եւդո-
կիայի ուսումնական բարեկամի մը մէկ
նամակը հրատարակած էինք, որուն մէջ
արդոյ նամակագիրը՝ Եւդոկիոյ մէջ եօթն
եկեղեցիի գնտուած ժամանակ՝ Ս. Պետրոս
անուն ամրակառոյց եկեղեցւոյն մէկ բաւ
նի շահախնդիր անձանց ձեռքօք ՚ի հիմանէ
քանդուելու եւ նորէն շինելու տարօրինակ
խորհրդոյն վրայ ազդային Սեդրախան
Ա՛լ արեւմտեան ուշադրութիւնը կը հրաւ-
ւրէիք ։

Եւորն խնդրոյն վաղ աղբային Քաղաքական ժողովն ալ յատուկ բողոք մատուցում ըլլալով, Քաւաւական յանձնաժողովը դործը մանրամասնաբար բնութիւնս առաւ և արժան գտանով Եւգոսլիոյ առաջնորդական փոխանորդին գրել, որպէս զի վերոյիշեալ Ս. Բեորդ եկեւ.

դեցւոյ քանդանէն և նորոգ շինութեան
գործը խափանէ առայժմ, մինչև որ ըստ
Մամանադրութեան տեղւոյն գաւառական
ժողովը կարգաւոր և անոր միջոցաւ պէտք
եղածը անորինուի: Ըստ որում յիշեալ
եկեղեցւոյն նորոգ շինութեան հարկ չի
անձնուիր:

Հինգշաբթի օրը Երուսաղէմի և Են-
տիքայ Զուռայ Գերադատի Ս. Պատ-
րիարքները մեր ամենապատիւ Ս. Պատ-
րիարք Հօր այցելութեան զայով՝ պար-
տաւարարած պատուով և մեծարանք ըն-
դունուեցան: Կորին սրբաշնորհներն, և
մէկ երկու ժամու չափ սիրտի տեսութիւն
ընելէ ետեւ՝ եկեղեցական հանդիսիւ Մայր
եկեղեցւոյն իջան և հոն աղօթք ու երկը:
Ապա ժողովին ընկն: Զետոյ Երուսաղէմայ
ստեան ալ այցելութիւն մ'ընին, ուր տեղ-
դարձեալ տրժմանախոյն ընդունելութիւն
եղաւ յիշեալ բարձրաստիճան եկեղեցու
կանայ, և խորին շնորհակալութիւններն
յայտնելով մեկեղեցւոյն:

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՄԵՆԱՊԱՏԻՒ ՍՐԲԱՋԱՆ ՊԱՏՐԻԱՐԿ
ՀԱՅՐ ԵՒ ԱՌԱՄԱՍ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ
ՎԱՐՁՈՒԹԵԱՆ:

(Ճարուհակութիւն և վերջ):

Իսկ մեր առաջարկութեան բուն ըս-
կըզընթին զայով, անհնարութիւն մը
չենք տեսնել մատակարարելու մասին: Բա-
ւական է որ ամենապատիւ Սրբազան
Պատրիարք Հօր և Վեդրոնական Սար-
չութեան մեծապատիւ Մարգարէ ու-
շաբթութեան արժանանայ մեր խնդիրը,
որ կրնայ (ինչպէս ըսինք) առաջնորդել
երկրորդ և երրորդներու, զորս սոյնպէս
աղբին ընդհանրութեանը դանձին նպաս-
տող խնդիրներ համարած ենք, ու այս
առաջինն ալ իրիւս փորձաքար առաջար-
կած ենք:

Յետոյ ունինք որ մեր ձայնը պիտի լսուի,
ուր, վասն զի չկայ հայ մը որ եկամտից
կարօտ ըլլալէ չզրկուի: Բաւական է որ մեր
աղբին հոգեւոր և մարմնաւոր առաջնորդ-
ները ժողովութեան զգացումը ճանչեն ու
ըստ այնմ սխալ մատակարարել աղբին
վերաբերեալ խնդիրները, վասն զի ամե-
նայն խնդրոյ անշարժութեանց սկզբնա-
պատճառներն աղբին բարոյական զգացու-
մը չճանչնալէն առաջ եկած են:

Դրամ ժողովրդու համար մեր մեծ
սխալանաց մէկն ալ այն է, որ մենք մեր
Եղբի ուրիշ աղաք կամ հպատակ աղ-
բաց կարգին համարելով, մարտնչիս գրած
ենք որ այլ և ուր աղբաց ոճովը կարող
ենք մերադնելիցն ալ նոյն դրամը ժողով-
րով մեր կարօտութիւնը լեցնել: Երան-
ութիւն և ծաղրելի կարծիք... զի եր-
բէք չպիտի կարողանայ մէկը՝ ոչ Պատ-
րիարք, ոչ Վեդրոնական Սարչութիւն
և ոչ այլ ու իցէ աղբեցութիւն ունե-
ցող անձ մը նոյն կերպիւ գրամ հաւաքել,
երբոր իւր ընթացքը այլ և այլ աղբաց
պէս հայրենասիրութեան վրայ հիմնէ: Եր-
բէք ըսինք, վասն զի ստուգելու զիտներ և
հիմնաւոր պատգայներով համագործած ենք
որ (բացառութիւնը մէկ զի) Հայոց ընդ-
հանրութիւնը հայրենասիրական առա-
քնութիւն չէ ունեցած, չունի և չպիտի
ունենայ մինչև որ ժամանակը չգայ: չեն
ունեցած, չունին և չպիտի ունենան նաեւ
անոնք, որք շատ անգամ ցաւած ու
կոծած են Հայուն այս հայրենասիրական
զգացման պահասութեանը վրայ, առանց
մոռնալու այն պարճանքն ու դոհունա-
կութիւնն ալ որ իրենք ուրիշներուն պէս
չեն: Երբ որ, ասանք ալ տեսան մեր աչ-
քը, մանաւանդ այն ատեն որ ի հարկէ
տրիպալ մասնաւոր ու ամենապատիւ
հայրենասիրական խնդրոյ մը մէջ անձամբ
դանուեցանք, և նոյն խնդրոյ մէջ մօժ
զարմանքով տեսանք, որ ամենայն դրա-
մական ծանրութիւնը մեր վրայ ոչ միայն
ձգեցին մինչև ցարդ, այլ և... Բայց

ձգեցին այժմ այս խնդիրը և աղաւթնք այն
առաւ, որ պիտի ստիպէ զմեզ հաւատա-
րիմ պատմութիւնն ընել: Ի դրամանս և
ի դրամասութիւնն ամենեցուն: Այսպիսի
ըսելիս ալ ուրիշ մտք չէ, եթէ ոչ հաս-
տատել Հայուն հայրենասիրական առա-
քնութիւնն չունենալը: Եւստի չունի ը-
սինք արդի Հայն հայրենասիրական առ-
աքնութիւնն և ձգեցինք: (Թող մէկն
ենէ ու մեր հիմնաւոր աղբացողներն՝ ե-
թէ կարողէ՝ եղանակ, երանի՜ թէ յաղ-
թութիւնը ու մեր փախալն ալ կատարէր:

Թեպէտ հայրենասիրական առաքն-
ութիւնն բոլորովն զուրկ է ըսինք Հայը,
սակայն անոր կրօնական առաքնութիւնը
և նոյն պրպագմանը ունեցած վեհանձնու-
թիւնն ու առաքնութեան թիւնը չենք
կրնար ուրանալ, և այս կարմանէ պարտա-
ւոր ենք հաւատարմութիւն տալ եւս
չմնար: Աւստի խնդրութիւնն այն է որ
ամեն աղբ իւր աշխու յատկութիւնն ու-
նի ըսելով, Սարչութիւնը եւս յատկու-
թեանն օգտուելու համար, հայուն հաճոյի
երկացած կերպիւ անորին խնդիրները
այն է յաջողութեամբ սկզբունքը, որ անշարժ-
ութեան տեղը պիտի բռնէ, եթէ ոչ՝ ի
զուր պիտի ելնեն ամենայն ջանք և աշ-
խատութիւնը:

Հաւատիկ աղբ մը և անոր կացու-
թիւնը որ ուրիշ աղբաց չունին, և եթէ
Սարչութիւնը բաւական համարի արդի
դանուած աղբային հարստութեանց հա-
սոյթները, մենք ալ չենք կրնար համոզ-
ւիլ թէ այդ հին կերպիւ կարենայ քա-
ղել այն օգուտներն որոյ վրայ դարձնին
ի վեր յոյս ունենինք: Թող որ անոնց ա-
մենը թեպէտ աղբային, բայց ամենն ալ
առանձին առանձին աղբային ժողովուրդ-
ներ և Տէրեր ունին: Ի՞նչպէս կարելի է
Սարչութեան՝ այնչափ եկամուտ ըս-
պատել անոնցմէ, որով կարենայ ընդհա-
նորին զարգացմանը մատակարարութիւն
ընել: Այլ, աղբին այժմեան վիճակին պա-
հանջածն անշուշտ խնդիրներ չեն: Եւստի
պահանջածն այն է որ աղբային Սարչու-
թիւնը բարեհաճի Եղբին կարօտութիւնն
զգալ, ու ձոր մը գտնել անոր նպաստե-
լու, և այն ալ հաստատութեանց հա-
սոյթներով չէ եղեր և չըլլալ, այլ մաս-
նաւոր սկզբանց վրայ հիմնեալ, անորին
եալ և հաստատեալ եկամուտով: Եթէ
ոչ, ժողովուրդն իրաւունք պիտի ունենայ
երեսը դէպ ի հին վիճակին դարձնելով
այս խօսքերն ալ այն հնանոր սկզբանց
ուղղութեւ և ըսելու:

Մենք բարով հնայեալ և դատաւ-
եալ սկզբունք, զի նորոգութեան հիւթ
չտեսանք և չպիտի անանենք ձեր վրայ:
Մենք բարով Մամանադրութիւն և
հաստատութիւնը անհասցիք, որ մեր
վիճակը փոխանակ բարեւոյցներու՝ աւե-
րի ևս պիտի դառնայինք: Մենք բա-
րով, այսուհետեւ ձեզի հետ ոչ գործ ու-
նինք և ոչ իսկ յոյս ձեր վրայ, զի լաւ է
անյեղալով պարճեկեալ քան ներկայիս ծաղ-
րել ըլլալ: ...

Բայց ինչո՞ւ պիտի բռնէ տոյ Սար-
չութիւնն այս խօսքերը ժողովութեան եւ
ինչո՞ւ պիտի բռնէ ժողովուրդն ալ: Ի՞նչ
մեր Եղբին կացութիւնը բաւական թըշ-
ւառութիւն չէ՞ համարուած մինչև ցարդ,
և անոր համար չէ՞ որ ժողովուրդն ալ
իւր խնդրութիւնն ու անկարողութիւնը
զգայով իւր գործերը քուլիս յանձնած
է այն անձանց՝ որոյ վրայ բաւական վրա-
տահութիւն ունին:

Արեւմտ ժողովութեան պահանջածն ու
խնդիրն ուրիշ բան չէ այժմ, եթէ ոչ
հակադրութիւն իւր գործերուն, զի թա-
րիւն, կարեկցութիւն և մանաւանդ կա-
րեկցութիւն, և այս կարեկցութիւնը
Սարչութեան բուն իսկ բարոյական և
սրբազան պարտքն է Եւստուծոյ, Տէրու-
թեան և Եղբին առջև:

Կարեկցութիւնն ըսինք ու սրտերնուս
խառնութեանն աչքերնուս արթնացաւ...
վասն զի զգացինք որ մեր Եղբի ուրիշ ա-
մենէն ստորին աղբաց հետ անդամներէք
չպիտի կարենանք բաղդատել, ոչ բարո-
յապէս և ոչ նիւթապէս: Եւ որ ցաւալին

է՝ Հայը իւր վիճակն ինքը չգիտար, որ ամե-
նէն յետին և ստորին աղբերէն ալ խեղճ ու
ամենաթշուառ գտած ենք մեր տեսու-
թեանն ըստ ամենայնի, և այս պիտի
ճշմարտութիւն մ'է, որ ոչ կարելի է ու-
րանալ և ոչ հնարաւոր է քողարկել: Եւ
եթէ ընթերցասիրութիւնը աղբի մը գրա-
նուած աստիճանին փորձաքարն ըլլաւ
լաւ համոզուած ենք, և Սարչ Գայտէրի-
յէ ու անուն տեսարկին նկարագրութիւնը
մէկ ձեռքերնիս և Մամանադրութիւնը
միւս ձեռքերնիս առած, ամենէն ստորին
աղբին զինացը ոչ կարծելով և ոչ ալ
զեղծելով կարող ենք ելնել... վասն զի
միլիոններով բաղկացեալ աղբ մը կամ
80 օրինակ գրքով բարոյապէս չկրնար
աղբիլ, կամ Մամանադրութիւնն անոր
ձեռքն Եղբի խաղաղ մ'է, և կամ այս
աղբն ստուգելու և իրապէս մահուան դրո-
նելին հասած է: Տեսար հիմա, սրամիտ
ընթերցող, քու աղբիդ վիճակը, և հաւա-
սացիր մեզի հետ որ այս դարձուրէն վե-
ճակին սկզբնապատճառը եկամտից պա-
հասութիւնն է, և իմպարի հիմա մեր ե-
կամուտ ձգեցու բուն նպատակը և անոր
ինչ ինչ տեղ գործածելուն փափոքը:

Կարեկցութիւնն ուրեմն մեծապա-
տիւ Սարչութիւն, կարեկցութիւն վա-
սին Եղբի Հայոց, զի ահա ստիկ Եղբ
մը որ ստուգելու և իրօք հիւանդ և ամե-
նածանր հիւանդ ու ձեզի յանձնուած է,
և դուք բժշկներու նման՝ համարեցէք
թէ անոր կասկածելի կացութեանը հա-
մար խորհրդակցութեան կանչուած էք,
և այս հիւանդ Եղբին դարմանը ձեռնէ պի-
տի պահանջուի և յուսացուի: Հայ ժո-
ղովուրդը պիտի սպասէ այդ դարմանին և
պիտի սպասէ երկայնամութեամբ մինչև
այն ատեն, որ համարելի վերջապէս թէ
դուք ևս իրեն պէս հիւանդ ու խորհրդակ-
ցութեան (քօնսկիւթափոխ) կարօտ էք ե-
ղբ, և՛ այն ատենն է միայն որ յայդ
պիտի կարէ ձեռն: Ար ունի ակնջա ըս-
տելոյ՝ լուրջ է:

Ձեզի գրեցի այս առաջարկութեան
տողերը: Սրբազան Հայր պատուական,
Ձեզի՜ որ մանկութեանս ատենի դասակ-
ցոյս հետ Ձեր ուսուցիչներ հոգատա-
րութիւնը վայելելու շնորհն ունեցած եմ,
Ձեզի, որ առաջին արժարժողն եղած էք
այն ոգւոյն՝ որ այժմ կրեմ: Իցէ՜ թէ խրի-
զիրս ալ Ձեր ուշադրութեանն արժա-
նանար:

Ձեզի ևս գրեցի, մեծապատիւ Են-
դաղը Վեդրոնական Սարչութեան, որ
զՁեզ թեպէտ չնորեցի, բայց սրտիւ
ընտրողայ հետ պիտի ըլլամ, եթէ դուք
ևս ուղիք ընդունիլ զՍարչ ձեր սրտին
մէջ ու զՁեզ անոր կացութեանը վրայ,
որպէս հայր իւրում որդւոյ:

Եղբին սանձն այժմ՝ ձեռ ունիլ ու-
նենալով կարողութիւն ևս ունիլ ուղղել
գնա դէպ ի դարձացումն կամ ի կործա-
նումն: Պիտեա՞ր որ Եւստուծոյ ու Եղբին
աչքը ձեր վրան է: Եւստի ձեր պատշաճե-
րէն դատուելով հատուցումիդ ալ պիտի
ընդունիք ըստ արժանաւորութեան ձե-
րում:

11 դեկտ. 1865 ՅԱՆԻՍ Ս. ՍՐԲԱՋԱՆ
Կ. Պոլիս

Եւստուծոյ աղբային եկամտի մը
հայժապման նկատմամբ մեր մեծարգոյ
բարեկամն առաջարկութիւնը:

Ինչպէս կր տեսնուի, առաջարկողն
ասի առաջ Գարիգ տալուած Կիւնդիր
Սիւթեան Հայոց ու մակադրով ուշադ-
րութեան արժանի տեսարկին հեղինակն
է: Եւ եթէ այն պատուական տեսարկը
գծարարաբար խոհական դրուանելու առ-
ժամանակեայ զեղումներ մ'ըլլալէ աւելի
արդիւնք մը չունեցաւ, յուսանք որ ալ-
բային ձեռնհաս իշխանութիւնն իր ու-
շադրութեանն արժանի դատէ այս առա-
ջարկութիւնը, և առանց հանրութեան
վրայ ծանր բեռ մը ըլլալու ցուցումով
աղբին եկամտի մ'աղբելը քննելով՝ պարտ
ու պատշաճ անօրէնութիւն մ'ընէ:

Մայրաքաղաքիս Քուռիէ ա'Օոի-
ան լրագրին չորեքշաբթի առաւ թերթին
մէջ հետեւեալ նամակը հրատարակուած
ըլլալով, բաղմամբ հետաքրքրել աղբայ-
նոյ խնդրանքը կը թարգմանենք՝ առանց
մեր կողմէ խորհրդածութիւն մը վստն ը-
նելու:

Պ. Խմբագիր:

Գեղ հոգեւոր հօտ և Զուրկ:

Կաղաչեմ որ ձեր պատուական լրագրին
յառաջիկայ թերթին մէջ հրատարակելու հա-
ճիք տա քանի մը տողեր, որ հանդուցեալ
ճատեան Պոզոս պէյին կաթիլութեան գառ-
նալու սխալ կարծիքին վրայ կաթիլի հայոց
նախագահ արքեպիսկոպոս Մօսիսի օր Հասու-
նին կողմէն ձեր յուսմամբ թուոյն մէջ հրա-
տարակուած յայտարարութեան՝ պատասխան
մ'են:

Պ. Խմբագիր, մարդու մը համար երեք
հիւնական և անհրաժեշտ սկզբունք կան:
հաւատարիմ մնալ իր կրօնքին, իր աղբին և
իր տէրութեան: ու որ ասոնք կուրանայ՝ դըն-
չու մ'է, սրջափ և բարձր աստիճանի հասած
կամ հասնելու ալ ըլլայ այս սկզբունք ուրա-
ցութեամբ: Պոզոս պէյ ճշդիւ կատարեց այս
սկզբունքը: Եւ եթէ իր վերջին ժամերուն մէջ
վերջին թշուալ ընդունեց հայ-կաթիլի քա-
հանային մը ձեռքէ, ասոր ալ պատիւը հան-
դուցելուն կը վերաբերի, որ աղբային սկզբ-
բանց հաւատարիմ մնալու համար իր կրօնքն
բաժնուած քահանայ մը իբրեւ իւր եկեղեց-
ւոյն պաշտօնական նկատուի:

Մեր եկեղեցւոյ տարաձայնութիւն չեւ-
մաներ այլ և ուր քրիստոնեայ դաւանութեանց
մէջ: Իր ժողովրդէն ոչ մէկուն չարգելաւ ը հան-
դուցելուն դանուած պարագային մէջ վերջին
թշուալ ընդունիլ ուրիշ քրիստոնեայ եկեղեց-
եայ քահանային: վասն զի ամենեւին խը-
սիր չընէր: ամենն ալ իբրեւ քրիստոնեայ կը
նկատուի, գիտնալով որ Քրիստոս յատուկ դաշ-
նադրութիւն մը չէ բրած ոչ Մերինին հետ՝ որ
քրիստոնէ թիւեան աղբերն է, ոչ յունաց ե-
կեղեցւոյն հետ և ոչ հռոմէականին հետ, որ-
պէս զի քրիստոնէութիւնը մասնաւորապէս ի-
րեն սփականացընէ: Բայց Հակաքրիստոնէ
ու ջնջնապոյնիս՝ կան, որ ամեն ժամանակ ա-
տելութիւն կը քարոզեն մի և նոյն Սատուծոյ
եկեղեցեացը մէջ:

Մեր եկեղեցւոյ այս կրօնական աղաւառ-
ութեան համեմատ էր որ հանդուցեալ Պոզոս պէյ
ալ՝ ճշմարիտ քրիստոնեայ փրկութեան մը պէս՝
հաւատաց թէ կրնար վերջին խորհուրդներն
ընդունիլ առանց իր կրօնքը փոխած ըլլալու:
վասն զի Սուրբ խորհուրդները կարծեմ իրենց
զօրութիւնը վնաս կորսնցընել որ և է քրիստոնե-
այ եկեղեցականին մը մատակարարութեամբ: ա-
յս թէ ոչ՝ Պոզոս պէյ-դը պարտաւորել իրեն
սխալութեան նկատելու արդարեւ երկրի մը եկե-
ղեցին՝ որ Հայոց եկեղեցւոյ անդամն է կան-
ւանի:

Դատապարտելի է արդեօք հանդուցե-
լոյն վարմունքը՝ եթէ այս վերջին պարագային
մէջ հռոմէական կաթիլի եկեղեցւոյ իբրեւ իր
եկեղեցւոյն նկատեց, Չիմ կարծել, և անկողմ-
նաւոր քրիստոնէից խնդիրներն դատաւոր-
ութեանը կը յանձնէ: Եւ եթէ ասոր հակառակ
տակալին Մօսիսի օր Հասունին իր սխալ զրոյց-
ներուն վրայ անդէմ ուղէ, կը պատասխանեմ
թէ իր քրիստոնէականին (0) յօդուածը, որ
այնպէս լաւ կերպով գործածած է իր յայտա-
րարութեանը մէջ, իրովն ոչնչացած է՝ հե-
տեւեալ դէպքով՝ Սրբազան Պապին կողմանէ,
որուն կրօնական մասին ձեռնհասութիւնը
կրնայ կարծեմ՝ եթէ ոչ գերազանց գոնէ հա-
ւատար ըլլալ կաթիլի հայոց նախագահ արք-
եպիսկոպոսին ձեռնհասութեանը:

Յունաւոր ամսոյն սկիզբները՝ Հոսմայ
քահանայապետին հրամանաւ, Սուրբ խոր-
հուրդ մատակարարուեցաւ լուսաւորչական
հայ պատանի մը՝ որ Հոսմի մէջ մեռաւ և
թաղուած ներկայ ամսոյ 12/24ին կատարուե-
ցաւ ի թիւս, Լուսաւորչական հայ եկեղեց-
ւոյ ձեռամբ:

Արդեօք դիպուածով Սրբազան Պապը
մոռցեր է Մօսիսի օր Հասունին վերջին ալ
յօդուածը, ան՝ որ Հոսմական եկեղեցւոյ ար-

* Գեղտ. 22 թուով նախագահական ա-
տենադպր Յ. Վ. Քլեբեքեան՝ ստորագրու-
թեամբ ելած տաճկերէն յայտարարութիւնը
որուն զաղկերէն թարգմանութիւնը Քուռիէ
ա'Օոիսին մէջ հրատարակուեցաւ:

** Ժամանակաւ Սրբաւոր Չեքմարցիկե-
րուն կը վերագրէին ամեն աղետալ դէպքե-
րը, և զանոնք պատճառ կը համարէին ամեն
գծարարութեանը:

